

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyní JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobkyně: **A. T.**, zastoupená Mgr. Václavem Voříškem, advokátem se sídlem Pod Kaštany 245/10, Praha 6, proti žalovanému: **Magistrát města Hradec Králové**, se sídlem Československé armády 408, Hradec Králové, ve věci žaloby na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 5. 2020, č. j. 31 A 20/2019 - 57,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 5. 2020, č. j. 31 A 20/2019 - 57, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Žalobkyni **se vrací** přeplatek na soudním poplatku za kasační stížnost ve výši 5000 Kč, který bude vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení, k rukám zástupce žalobkyně, Mgr. Václava Voříška, advokáta se sídlem Pod Kaštany 245/10, Praha 6.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně se domáhala ochrany před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím v evidování nesprávných údajů o žalobkyni v informačním systému veřejné správy. Konkrétně šlo o evidování údajného přestupku žalobkyně ze dne 4. 3. 2019 podle § 125c odst. 1 písm. f) bod 4 zák. č. 361/2000 Sb., zákon o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (dále jen „zákon o silničním provozu“), a za něj uložené sankce v registru řidičů na základě příkazu Magistrátu města Hradec Králové ze dne 11. 4. 2019, č. j. MMHK/068956/2019/OP/Hej, sp. zn. P/1300/2019/OP/Hej, s

chybně vyznačenou doložkou právní moci ke dni 24. 4. 2019 (dále jen „předmětný příkaz“).

[2] Žalobkyně tvrdila, že podala řádně a včas proti citovanému příkazu odpor, a proto došlo *ex lege* k jeho zrušení. Záznam o přestupku ze dne 4. 3. 2019 v registru řidičů byl tak neoprávněný. Evidence žalobkyni měla značně stresovat, neboť potřebuje k výkonu svého zaměstnání a běžnému způsobu života řidičské oprávnění a v důsledku nezákonného zásahu jí reálně hrozí „vybodování“. Na žalobkyni dále správní orgány nahlížely jako na pachatele přestupku, byť jí vina nebyla pravomocně prokázána. Stejně tak na ni nahlíží i policisté a strážníci při silniční kontrole, což může vést k podrobnějším kontrolám, výměře vyšší blokové pokuty a dalším nepříjemnostem.

[3] Dne 17. 1. 2020 žalobkyně sdělila, že neoprávněný zásah byl ukončen dnem právní moci rozhodnutí o přestupku, tj. dne 17. 11. 2019. Od tohoto dne tedy již není evidování záznamu o přestupku ze dne 4. 3. 2019 nezákonné, neboť k evidenci již existuje právní podklad. Žalobkyně se proto domáhala deklarace nezákonnosti zásahu spočívajícího v tom, že do 17. 11. 2019 byly údaje o přestupku ze dne 4. 3. 2019 zaznamenávány v registru řidičů, byť k takovému záznamu neexistovalo žádné pravomocné a vykonatelné rozhodnutí.

[4] Krajský soud napadeným rozsudkem žalobu na ochranu před nezákonným zásahem zamítl. Uvedl, že si je vědom toho, že judikatura se shoduje na tom, že evidování nepřesných či nepravdivých údajů v registru řidičů je nezákonným zásahem. Zásah spočívající v evidenci přestupku v registru řidičů trvá již od data, kdy byl přestupek v registru řidičů zaznamenán, a trvá po celou dobu, kdy byly údaje součástí evidence. Tyto závěry lze však podle krajského soudu vynést pouze v případě, že obviněný z přestupku nakonec pravomocně uznán není či odpadl důvod pro evidování jeho přestupku.

[5] Krajský soud dále uvedl, že Nejvyšší správní soud aproboval učinění záznamu na základě rozhodnutí o přestupku do té doby, než bude zrušeno. Krajský soud konstatoval, že žalovaný postupoval přesně v intencích své odpovědnosti, když v registru evidoval přestupek na základě rozhodnutí, ale pouze do doby, než odvolací orgán změnil náhled na podaný odpor, který měl být dle jeho závazného názoru přičten žalobkyni. Podle krajského soudu odvolací orgán vyslovil závěry způsobující platnost odporu (resp. zrušení příkazu) v řízení o žádosti dle § 34 odst. 4 správního řádu. Tato žádost nemá odkladný účinek vůči jinak pravomocnému rozhodnutí a bylo tak zcela na místě považovat příkaz za pravomocný, neboť odpor podaný proti němu byl uznán jako účinný až závěrem odvolacího orgánu v řízení o žádosti. Krajský soud dále uvedl, že je potřeba respektovat zásadu presumpce správnosti aktů veřejné moci, kterou lze prolomit pouze tehdy, jde-li o pochybení správních orgánů. Krajský soud při přezkumu předchozího správního řízení neshledal, že by žalovaný pochybil.

[6] Závěrem krajský soud uvedl, že si je vědom skutkově podobné věci, v níž rozhodoval Nejvyšší správní soud a ve které Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že pokud vede správní orgán v evidenci přestupků přestupek, pro jehož vedení neexistuje podklad v podobě pravomocného rozsudku, jedná se o nezákonný zásah, přestože o takovém pochybení správní orgán v době evidence přestupku nevěděl a ani vědět nemohl.

pokračování

Od citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu spatřoval krajský soud zásadní odlišnost v tom, že v rozsudku ze dne 26. 8. 2019, č. j. 1 As 40/2019 - 40, došlo po zrušení rozhodnutí, na jehož podkladě byl záznam do evidence učiněn, k zastavení řízení o přestupku. V dané věci též vyšlo nesporně najevo, že stěžovatel tento přestupek nespáchal, resp. z něj nebyl pravomocně uznán vinným. Proto byl krajský soud v aktuální věci veden úvahou, že správní orgán nepochybil, pokud přestupek evidoval po dobu „presumpce správnosti, resp. právní moci příkazu“ a ihned poté, co odvolací orgán dospěl k jinému závěru, daný přestupek z evidence vymazal, o čemž svědčí výpis z karty řidiče ze dne 23. 7. 2019. Na rozdíl od jiných žalobců nemusela žalobkyně strpět zásah spočívající v evidenci přestupku, u něhož by nebylo prokázáno, že jej spáchala, či u něhož by bylo řízení zastaveno, neboť v jejím řízení skutečně došlo k pravomocnému rozhodnutí.

II. Kasační stížnost žalobkyně a vyjádření žalovaného

[7] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadá rozsudek krajského soudu kasační stížností, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., požaduje jej zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení krajskému soudu.

[8] Názor soudu je nesprávný, neboť soud na věc hledí tak, jako by právní moc příkazu byla zrušena nějakým správním aktem nadřízeného správního orgánu, který by měl účinky *ex nunc*. Tak tomu ovšem nebylo. Nadřízený správní orgán žalovaného pouze upozornil na skutečnost, že nelze vést řízení o uznání úkonu dle § 34 odst. 4 správního řádu, když proti příkazu byl podán řádný odpor, a příkaz tudíž právní moci nikdy nenabyl.

[9] Nejednalo se tedy o situaci, kdy by došlo k pozbytí právní moci v důsledku např. rozhodnutí o prominutí zmeškání úkonu, o uznání úkonu atp. Právní moc nebyla zrušena žádným rozhodnutím či jiným právním aktem správního orgánu – pouze bylo vyjasněno, že příkaz právní moci nikdy nenabyl, a tedy doložka právní moci na něm byla od samého počátku vyznačena neoprávněně.

[10] Z toho důvodu je tedy názor krajského soudu mylný. Ostatně, tvrdí-li krajský soud, že žalovaný postupoval na základě „*presumpce správnosti aktů veřejné moci, kterou lze prolomit pouze tehdy, jde-li o pochybení správních orgánů*“, pak je nutno konstatovat, že v posuzované věci došlo k pochybení žalovaného, který doložku právní moci vyznačil na příkazu neoprávněně, což ostatně konstatoval i nadřízený správní orgán žalovaného, jak vyplývá i z rozsudku krajského soudu.

[11] Podstatné totiž je, že žalovaný žádnou doložku právní moci na příkazu vyznačovat neměl, a tedy neměl ani evidovat jakýkoli záznam v kartě řidiče.

[12] Na dalších 12 stranách kasační stížnosti pak stěžovatel nesouhlasí s vyvěšením osobních údajů zástupce stěžovatele na webových stránkách Nejvyššího správního soudu a polemizuje s hodnocením zástupce stěžovatele, resp. jeho způsobu výkonu advokacie, ze strany soudů ve správním soudnictví.

[13] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti plně ztotožnil se závěry krajského soudu.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[14] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom neshledal vady uvedené v odstavci 4, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[15] Kasační stížnost **je důvodná** (§ 110 odst. 1 věta první, část věty před středníkem s. ř. s.).

[16] Krajský soud správně odkazuje na skutkově i právně obdobnou věc, ve které již Nejvyšší správní soud rozhodl rozsudkem č. j. 1 As 40/2019 - 40. Napadený rozsudek však spočívá na dvou pochybeních, kvůli nimž je třeba jej zrušit.

[17] Prvním je argumentace krajského soudu presumpcí správnosti předmětného příkazu. Podle § 120 odst. 2 zákona o silničním provozu platí, že *„záznamy o spáchaných přestupcích proti bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích, záznamy o odnětí řidičského oprávnění pro ztrátu zdravotní nebo odborné způsobilosti a záznaky o zákazech činnosti spočívajících v zákazu řízení motorových vozidel uložených soudem nebo správním orgánem se do registru řidičů zapisují až po nabytí právní moci příslušných rozhodnutí.“* Způsobilým podkladem pro provedení záznamu o spáchaném přestupku je tedy toliko **pravomocné** rozhodnutí správního orgánu, kterým byl řidič uznán vinným ze spáchání přestupku. Podle § 150 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v rozhodném znění (dále jen „správní řád“), platí, že *proti příkazu může ten, jemuž se povinnost ukládá, podat odpor ve lhůtě 8 dnů ode dne oznámení příkazu. Podáním odporu se příkaz ruší a řízení pokračuje; to neplatí, byl-li podán nepřipustný nebo opožděný odpor.*

[18] Krajský soud vycházel v napadeném rozsudku z právního názoru, že předmětný příkaz byl pravomocný až do vydání rozhodnutí Krajského úřadu Královéhradeckého kraje ze dne 16. 7. 2019, č. j. KUKHK-21307/DS/2019/SR, o odvolání stěžovatelky proti usnesení, kterým žalovaný zamítl žádost o uznání úkonu učiněného třetí osobou (odporu, jež učinil Ing. Miloslav Jaroš, který k odporu přiložil plnou moc, jež nebyla podepsaná stěžovatelkou jako zmocnitelem). V tomto rozhodnutí krajský úřad uvedl, že odpor proti předmětnému příkazu byl stěžovatelkou podán řádně a včas. Závěr krajského soudu o pravomocnosti příkazu nemá oporu v zákoně. Pokud krajský úřad a v návaznosti na to žalovaný dospěli k závěru, že předmětný odpor byl podán řádně a včas, pak musel být podán řádně a včas *ex tunc*, jak správně konstatuje stěžovatelka. Předmětný odpor tudíž nikdy nemohl nabýt právní moci, neboť byl tímto odporem již v době, kdy byl odpor podán, *ex lege* zrušen. Právní účinky řádně a včas podaného odporu zcela jistě nevyvolá až právní názor správního orgánu, že je tento odpor podán řádně a včas, neboť řádnost a včasnost odporu jsou vlastnosti, kterými odpor od začátku buď disponuje, nebo nedisponuje. I pokud by odpor trpěl vadami, kvůli kterým by byl podatel vyzván k jejich odstranění, při dodržení lhůty k odstranění vad by stále byl odpor považován za podaný ke dni, v němž byl učiněn (podán provozovateli poštovních služeb k odeslání, odeslán

pokračování

prostřednictvím datové schránky atp.), nikoliv kdy se stal bezvadným. Krajský úřad tak pouze konstatoval, že odpor podaný stěžovatelkou tyto vlastnosti má, a měl je již v době svého podání. Nelze tak než dospět k závěru, že odpor byl již v době podání způsobilý vyvolat právní následky ve smyslu § 150 odst. 3 správního řádu.

[19] Žalovaný proto v rozporu s § 120 odst. 2 zákona o silničním provozu vedl v evidenci přestupků u stěžovatelky přestupek, aniž by pro to měl zákonný podklad, protože předmětný příkaz nenabyl právní moci, z důvodu čehož se dopustil nezákonného zásahu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2015, č. j. 1 As 151/2014 - 23).

[20] Druhým pochybením krajského soudu je nesprávné vymezení se vůči právnímu názoru Nejvyššího správního soudu vyslovenému v již citovaném rozsudku č. j. 1 As 40/2019 - 40. V něm byla posuzována skutkově obdobná věc. Krajský soud v napadeném rozsudku uvedl, že si je vědom skutkové podobnosti jím posuzované věci s věcí č. j. 1 As 40/2019 - 40. Podle něho se však od sebe tyto věci odlišují tím, že zatímco v citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu bylo řízení o přestupku zastaveno, neboť se neprokázalo, že by stěžovatel spáchal přestupek, ve věci projednávané krajským soudem byla stěžovatelka nakonec uznána pravomocně vinnou spácháním přestupku, který byl obsahem předmětného příkazu.

[21] V první řadě není správný závěr krajského soudu, že ve věci sp. zn. 1 As 40/2019 bylo řízení o přestupku zastaveno proto, „*v dané věci vyšlo též nesporně najevo, že [stěžovatel] tento přestupek nespáchal, resp. z něj nebyl pravomocně uznán vinným*“. Nejvyšší správní soud totiž v citovaném rozsudku opakovaně uvedl, že důvodem zastavení řízení byla skutečnost, že došlo k zániku odpovědnosti za přestupek (uplynutím prekluzivní lhůty), nikoliv proto, že by stěžovatel prokazatelně přestupek nespáchal. Závěr krajského soudu, že skutková odlišnost jím projednávané věci od věci sp. zn. 1 As 40/2019 spočívá ve způsobu, jakým byla nakonec věc pravomocně skončena, je tak nesprávný. Z řízení, které je zastaveno pro zánik odpovědnosti uplynutím prekluzivní lhůty, totiž rozhodně nelze činit závěr o vině či nevině účastníka řízení.

[22] I kdyby však byl závěr krajského soudu ohledně odlišnosti jím projednávané věci od věci sp. zn. 1 As 40/2019 správný, nejednalo by se o odlišnost relevantní. Jak již totiž bylo řečeno, jedinou podstatnou skutečností pro závěr o zákonnosti evidence přestupku u stěžovatelky mohlo být pravomocné rozhodnutí o přestupku. Tímto pravomocným rozhodnutím správní orgán nedisponoval, protože odpor proti předmětnému příkazu byl podán stěžovatelkou řádně a včas, a odpor byl tudíž *ex lege* zrušen. Ač se to tak zprvu nemuselo jevit, objektivně byl stav rozhodných skutečností přesně takovýto. Vedení přestupku u stěžovatelky v systému veřejné správy ve stěžovatelkou naříkaném období tak bylo nezákonným zásahem, neboť jediný podklad, na jehož základě mohl být přestupek v tomto období evidován, nikdy nebyl pravomocný. To, jakým způsobem bylo nakonec o odpovědnosti stěžovatelky za přestupek rozhodnuto, nemá vůbec vliv na hodnocení zákonnosti evidence přestupku u stěžovatelky před právní mocí takového následného rozhodnutí. Opačný postup by byl zcela v rozporu s presumpcí neviny, která je jednou ze základních zásad trestního řízení správního (srov. § 69 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v rozhodném znění). Za podstatnou, a pro

projednávanou věc jedinou důležitou podobnost s rozsudkem č. j. 1 As 40/2019 - 40 je tak potřeba považovat, že v obou případech byl do evidence o stěžovateli (stěžovatelce) zapsán údaj o přestupku na základě rozhodnutí, které nikdy nenabýlo právní moci. Nejvyšší správní soud tak neshledal důvod, proč by se od svého dříve vyjádřeného právního názoru měl odlišovat.

[23] K nesouhlasu s vyvěšením osobních údajů advokáta a stěžovatelky na internetu Nejvyšší správní soud uvádí, že nejde o kasační námitku (nelze ji podřadit pod některý z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s.). Způsob, jakým Nejvyšší správní soud standardně zveřejňuje anonymizované verze rozhodnutí na svých webových stránkách, neporušuje právo na ochranu osobních údajů či soukromí stěžovatelky ani advokáta Mgr. Václava Voříška. Jak již Nejvyšší správní soud mnohokrát uvedl, pokud *„se Mgr. Václav Voříšek cítí být poškozen, je-li spojován se způsobem, jakým vykonává advokacii, nelze příčiny takových jeho domněnek spojovat se skutečností, že soudy zcela v souladu s platnými právními předpisy zveřejňují ve svých rozhodnutích jeho údaje, vystupuje-li v postavení advokáta a zástupce účastníka řízení“* (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2017, č. j. Nao 175/2017 - 161, obdobně srov. rozsudky ze dne 27. 3. 2019, č. j. 2 As 383/2017 - 46, ze dne 17. 1. 2019, č. j. 10 As 321/2017 - 38, a mnohé další).

IV. Závěr a náklady řízení

[24] Nejvyšší správní soud dospěl ze všech shora uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[25] Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[26] Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

[27] Výrok o vrácení soudního poplatku se odvíjí od skutečnosti, že stěžovatelka složila na základě usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2020, č. j. 2 As 173/2020 - 12, kterým byla vyzvána k zaplacení soudního poplatku, na účet Nejvyššího správního soudu částku odpovídající výši soudního poplatku dne 23. 6. 2020, a následně stejnou částku složila na účet Nejvyššího správního soudu dne 24. 6. 2020. Na účtu Nejvyššího správního soudu tak žalobkyni na soudním poplatku vznikl přeplatek ve výši 5000 Kč.

[28] Podle § 10 odst. 1 věty druhé zákona o soudních poplatcích platí, že *bylo-li na poplatek zaplaceno více, než činila poplatková povinnost, vrátí soud přeplatek*.

[29] Podle § 10a odst. 1 zákona o soudních poplatcích, *je-li soud povinen vrátit již zaplacený poplatek nebo přeplatek na poplatek, učiní tak ve lhůtě do 30 dnů od právní moci rozhodnutí, kterým o vrácení rozhodl*.

pokračování

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. června 2022

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu